

AZ ÜVEGPADLÓ

Forrás: "Weird Tales", 1990 ősze

BEVEZETŐ

James Dickey *Deliverance* című regényében van egy jelenet, amelyben egy vidéki pasas, aki egy isten háta mögötti helyen él, autójavítás közben rácsap a kezére egy szerszámmal. A városban néhány fickó egy pár olyan embert keres, akik levezetnék a kocsijaikat a folyó mentén, és közülük az egyik megkérdezi ezt a Griner nevű pasast, hogy megsérült-e. Griner ránéz a véres kezére, aztán azt motyogja: "Nem... nem is olyan rossz, mint hittem."

En is így éreztem, miután jónéhány év elteltével újra elolvastam az *Üvegpadlót*, az első történetet, amelyért pénzt kaptam. Darrell Schweitzer, a *Weird Tales* szerkesztője felajánlotta, hogy ha akarok, megváltoztathatok pár dolgot a novellában, de úgy döntöttem, hogy ez elég rossz ötlet lenne. Kéthárom szó átírásán és egy bekezdés kijavításán kívül (ami valószínűleg elsősorban nyomdahiba volt) úgy hagytam a történetet, ahogy volt. Ha valóban elkezdtem volna megváltoztatni dolgokat, akkor az eredmény egy teljesen új történet lett volna.

Amennyire vissza tudok emlékezni, az *Üvegpadlót* 1967 nyarán írtam, két hónappal a huszonegyedik születésnapom előtt. Már két éve próbáltam eladni egy történetet Robert A. W. Lowndes-nek, aki két horror/fantasy magazint is szerkesztett a *Health Knowledge*-nál (*The Magazine of Horror* és *Startling Mystery Stories*), valamint egy sokkal nagyobb népszerűségnek örvendő kivonatot, a *Sexology*-t. Néhány beadványomat udvariasan visszautasította (végül az egyik, ami melleleg jobb volt, mint az *Üvegpadló*, a *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*-ben jelent meg *A tigris éjszakája* címmel), míg végül ezt az egyet elfogadta, amikor végre rászántam magam, hogy elküldjem. Az első csekk harmincöt dollárról szólt. Azóta már jóval nagyobb összegeket is bezsebeltem, de egyik sem töltött el ekkora elégedettséggel; valaki végre valódi pénzt adott nekem olyasmiért, ami a fejből származott!

A történet első néhány oldala ügyetlenül és rosszul van megírva – világosan lehet látni, hogy egy még kiforratlan elbeszélő szellemi termékéről van szó –, de a vége jobban megfizet ezért, mint emlékeztem rá; van abban valami őszintén örömteli borzongás, ami Mr. Wharton-ra vár a Keleti Szobában. Azt hiszem, legalább részben ez az oka annak, hogy annyi év után ismét beleegyeztem ennek a jobbára jelentéktelen műnek az újbóli kinyomtatásába. És talán az, hogy a történetben megjelennek az olyan karakterek alkotására irányuló törekvések jelei, akik már többek papírból kivágott alakoknál; Wharton és Reynard ellenfelek, de egyikük sem "a jó fiú" vagy "a rossz fiú". A valódi cselszövő amögött a befalazott ajtó mögött van. És az *Üvegpadló* egy furcsa visszhangját szintén felfedezni vélem a *Könyvtári nyomozó* című, nem régi munkámban. Ez a kisregény idén ősszel fog megjelenni egy kisregényekből álló kötetben, melynek címe *A Napkutya*, és ha majd elolvasod, tudni fogod, mire gondolok. Elbűvölő volt annyi idő után ismét ugyanazt a képet felbukkanni látni.

Leginkább azért egyeztem bele a történet újbóli megjelentetésébe, hogy üzenetet küldjek vele a fiatal íróknak, akik most is kint élnek a nagyvilágban, publikálni szeretnének, és elutasító cetliket gyűjtenek olyan magazinoktól, mint az *F&SF Midnight Graffiti*, és (természetesen) a *Weird Tales*, amelyik mindegyik szülőatyja. Az üzenet egyszerű: képes vagy tanulni, képes vagy egyre jobbra válni és meg is tudod jelentetni az írásaidat.

Ha az a kis szikra ott van, valaki előbb vagy utóbb valószínűleg észre fogja venni, amint bizonytalanul pislákol a sötétben. És ha táplálod a fellángolásnak e szikráját, az egy igazán nagy, lobogó tűzzé válhat. Velem megtörtént, és itt kezdődött.

Emlékszem, hogyan jutott eszembe a történet ötlete, és az ötlet úgy támadt bennem, ahogy ma is támadnak – véletlenszerűen, harsonázó trombiták nélkül. Egy földúton sétáltam éppen, útban egy barátom felé, és minden ok nélkül azon kezdtem el tűnődni, milyen lenne egy olyan szobában állni, aminek a padlója tükörből van. A kép olyan érdekes volt, hogy mindenképpen meg kellett írnom a történetet. Nem pénzért írtam, hanem hogy jobban megértsem. Persze nem értettem meg úgy, ahogy reméltem; még mindig hiány van aközött, amit remélem hogy véghez fogok vinni, és aközött, amit valójában csinálok. Mégis, két értékes dologra azért szert tettem vele: egy eladható történetre öt évnyi visszautasítás után, és egy kis tapasztalatra. Itt van hát, és ahogy az a Griner nevű fickó mondja Dickey regényében: nem is olyan rossz, mint hittem.

Stephen King

Wharton lassan lépdelt fel a széles lépcsőkön, kalappal a kezében, nyakát nyújtogatva próbálta jobban szemügyre venni azt a viktoriánus borzadályt, amiben a húga meghalt. Úgy vette észre, hogy egyáltalán nem ház volt az, hanem inkább egy mauzóleum – egy hatalmas, terpeszkedő síremlék. Olyan volt, mintha a domb tetején nőtt volna ki, mint valami túlméretezett, elátkozott mérges gomba, teletűzdelve oszlopokkal és ormokkal és kifordult, elsötétített ablakú kupolákkal. Egy bronz szélkakas, legyőzve az összevissza zsindelezett tető nyolcvan fokos dőlésszögét, ült fent, fakó képű kisfiút ábrázolva, aki egyik kezével napellenzőt csinál a szeme fölé, Wharton pedig örült, hogy nem látta.

A következő pillanatban már ott állt a verandán, és a ház egésze eltűnt a szeme elől. Meghúzta a régimódi csengettyűt és hallgatta a belsejében keletkezett tompa visszhangot. Az ajtó fölött volt egy rózsárnyalatú kis szellőzőablak, és Wharton alig tudta kivenni az üvegbe csiszolt dátumot: 1770. "Ez tényleg egy sír", gondolta.

Az ajtó hirtelen kivágódott.

– Igen, uram?

A házvezetőnő rosszalóan tekintett rá. Öreg volt, rettenetesen öreg. Az arca puha tésztaként lógott a koponyáján, és a keze az ajtón a lánc fölött groteszk módon tele volt köszvénnnyel.

– Anthony Reynard-hoz jöttem – mondta Wharton. Úgy tetszett, mintha a rothadás édeskés szagát érezné, ami a nő formátlan fekete selyemruhája alól szivárgott elő.

– Mr. Reynard nem fogad senkit. Gyászol.

– Engem majd beenged – mondta Wharton. – Charles Wharton vagyok. Janine bátyja.

– Ó... – Szemei kissé kitágultak, és szájának laza görbéje rángatózott az ínyén.

– Egy perc. – Eltűnt, az ajtót félig nyitva hagyva.

Wharton belesett a fakó mahagóni árnyékába, ahol nagy háttámlájú székeket, lószőrrel kárpitozott diványokat, magas, keskeny polcú könyvszekrényeket, cirkalmas, túldíszített faburkolatot vett ki.

"Janine", gondolta. "Janine, Janine, Janine. Hogyan tudtál itt élni? Hogy a fenébe bírtad ki?"

Hirtelen egy magas alak lépett ki a homályból, vállá csapott, fejét előretolja, szemei mélyen ülnek és levertek.

Anthony Reynard kinyúlt az ajtóláncért és kiakasztotta.

– Jöjjön be, Mr. Wharton – mondta fáradtan.

Wharton belépett a ház bizonytalan homályába, érdeklődéssel figyelve azt az embert, aki feleségül vette a húgát. Beesett szemei alatt táskák ültek, szomorúnak és törődöttnek látszott. A ruhája gyűrött volt és lazán lógott rajta, mintha most adott volna le jópár kilót. "Fáradtnak látszik", gondolta Wharton. "Fáradtnak és öregnek."

– Máris eltemették a testvéremet? – kérdezte Wharton.

– Igen. – Reynard lassan becsukta az ajtót, bebörtönözve Whartont a gyászos hangulatú házba.

– A legőszintébb részvétem, uram. Wharton, nagyon szerettem a testvérét. – Bizonytalan kifejezés ült ki az arcára. – Sajnálom.

Úgy tűnt, hogy még mondani akar valamit, de aztán meggondolta magát. Amikor újra megszólalt nyilvánvaló volt, hogy akármit is akart mondani, már lenyelte.

– Nem ülne le? Biztosan van pár kérdése.

– Van. – Wharton ezt valahogy sokkal kurtábban mondta ki, mint ahogy szeretne volna.

Reynard sóhajtott és lassan bólintott. Mutatta az utat a nappaliba és egy fotel felé intett. Wharton mélyen belesüllyedt és úgy érezte, hogy a fotel felfalja, nem pedig kényelmet nyújt neki. Reynard a kandalló mellé ült és cigarettát bányászott elő. Szótlanul megkínálta Whartont, aki megrázta a fejét.

Wharton megvárta, míg Reynard meggyújtja a cigarettáját, majd megkérdezte:

– Pontosan hogyan is halt meg? A levele nem árult el erről túl sokat.

Reynard elfújta a gyufát és bedobta a kandallóba. A csont egy vízköpőt formáló ébenfekete kandallóvasra esett, ami varangyszemeivel Whartont nézte.

– Leesett. – mondta. – Az egyik szobában porolta le a csurgót. Festeni szerettünk volna, és ő azt mondta, hogy jó lenne előtte alaposan kitakarítani. Egy létrán állt. Az pedig megcsúszott. Kitört a nyaka.

Ahogy nyelt egyet, egy kattanó hang hallatszott a torkából.

– Azonnal... meghalt?

– Igen. – Lehajtotta a fejét és egyik kezével eltakarta az arcát. – Megszakadt a szívem.

A kandallónál lapító, kormos fejét behúzó vízköpő most gúnyosan nézett rá. A szája furcsa, vidám vigyorra görbült, és a szemeit mintha befördította volna, hogy egy titkos tréfán mulasson. Wharton nehezen, de levette róla a szemét.

– Látni akarom, hol történt.

Reynard elnyomta a félig elszívott cigarettáját.

– Nem lehet.

– Attól tartok, muszáj – mondta Wharton hidegen. – Hiszen a testvérem...

– Nem azért – mondta Reynard. – A szobát elkülönítettük. Már rég meg kellett volna tenni.

– Ha csak az a gond, hogy le kell szedni pár deszkát egy ajtóról...

– Nem ért engem. A szobát teljesen bevakoltuk, nincs ott semmi, csak egy fal.

Wharton tekintete akaratlanul is visszavándorolt a kandallóvasra. Mi a fenén vigyorog ez?

– Ezen nem segíthetek. Látni akarom a szobát.

Reynard hirtelen felállt, Wharton fölé tornyosulva.

– Lehetetlen.

Wharton is felállt.

– Kezdek azon tűnődni, hogy nem rejteget-e ott valamit – mondta nyugodtan.

– Mire céloz?

Wharton kissé kábán megrázta a fejét. Mire célzott? Talán arra, hogy Anthony Reynard megölte a hűgát ebben a szabadságharc-korabeli kriptában? Arra, hogy van itt valami sokkal baljóslatúbb, mint sötét sarkok és ocsmány kandallóvasak?

– Nem tudom mire célzok – mondta lassan -, hacsak arra nem, hogy Janine-t pokoli gyorsan elásták, és maga most baromi furcsán viselkedik.

Egy pillanatra düh öntötte el Reynard arcát, aztán tovatűnt, csak reménytelenséget és bánatos hallgatást hagyva maga után.

– Hagyjon békén – dörmögte. – Kérem hagyjon békén, Mr. Wharton.

– Nem lehet. Tudnom kell...

Megjelent az öreg házvezetőnő, arcára rávetült az előszoba árnyéka.

– Kész a leves, Mr. Reynard.

– Köszönöm, Louise, de nem vagyok éhes. Talán Mr. Wharton... ?

Wharton megrázta a fejét.

– Rendben. Talán később harapunk valamit.

– Ahogy akarja, uram. – Azzal indult volna kifelé.

– Louise?

– Igen, uram?

– Jöjjön ide egy percre.

Louise lassan visszacsoszogott a szobába, megereszkedett nyelvével egy pillanatra megnyalva ajkait.

– Uram?

– Azt hiszem, Mr. Wharton-nak van pár kérdése a húga halálával kapcsolatban. Elmondana neki mindent, amit tud róla?

– Igen, uram. – Szemei hirtelen felragyogtak.

– Eppen takarított, igen. A Keleti Szobában törölgette a port. Lázba jött a festés miatt, úgy ám. Mr. Reynard-ot asszem nem nagyon érdekelte, mert...

– Térjen a lényegre, Louise – mondta türelmetlenül Reynard.

– Ne – mondta Wharton. – Miért nem érdekelte?

Louise habozva nézett egyikről a másikra.

– Tovább – mondta Reynard fáradtan. – Ha itt nem, majd a faluban megtudja.

– Igen, uram.

Wharton újra látta a csillogást, és elkapta a pillanatot, amikor a száján a laza húst mohón összehúzta, ahogy a történet folytatásához készülődött.

– Mr. Reynard nem szerette, ha valaki a Keleti Szobába ment. Aszonta veszélyes.

– Veszélyes?

– A padló – mondta. – A padló üvegből van. Egy tükör. Az egész padló egy nagy tükör.

Wharton Reynard-hoz fordult és érezte, hogy arcát elönti a vér.

– Úgy érti, hogy maga hagyta, hogy felmásszon egy létrán egy olyan szobában, aminek üvegből van a padlója?

– A létrán gumitalpak voltak – kezdte Reynard. – Nem emiatt...

– Maga istenverte bolond – suttogta Wharton. – Maga egy bolond, egy istenverte gyilkos.

– Mondom, hogy nem ez volt az oka! – kiáltotta hirtelen Reynard. – Szerettem a testvérét! Senki sem sajnálja jobban hogy meghalt, mint én! De én figyelmeztettem! Isten a tanúja, én figyelmeztettem őt a padlóról!

Wharton-ban homályosan tudatosult, hogy Louise mohón lesi őket, hogy fejében összegyűjtsön minden pletykát, mint ahogy a mókus gyűjti össze a mogyorókat.

– Őt küldje ki innen – mondta tompán.

– Igen – mondta Reynard. – Menjen, figyeljen a levesre.

– Igen, uram.

Louise kelletlenül az előszoba felé vette az irányt, aztán elnyelték az árnyak.

– Nos – mondta Wharton csendesen. – Nekem úgy tűnik, hogy tartozik néhány magyarázattal, Reynard. Ez az egész nagyon furcsán hangzik. Volt egyáltalán valamilyen vizsgálat?

– Nem – mondta Reynard. Gyorsan visszasüppedt a székébe, és vakon bámult a magas, boltozatos mennyezet sötétjébe. – A környéken ismerik a... Keleti Szobát.

– És mit kell róla tudni? – kérdezte Wharton feszülten.

– A Keleti Szoba balszerencsét hoz – mondta Reynard. – Néhányan még azt is beszélik, hogy átkozott.

– Most idehallgasson – mondta Wharton, rossz kedve és leplezetlen fájdalma teáskannában lévő gőzként tört fel. – Nem megyek innét, Reynard. Minden szó, ami elhagyta a száját csak még jobban ösztönöz, hogy megnézzem azt a szobát. Beleegyeznek ebbe, vagy arra kényszerít, hogy lemenjek a faluba és... ?

– Kérem. – Valami a szó halk reménytelenségében arra készítette Whartont, hogy felnézzen. Reynard először nézett egyenesen a szemébe, és azok ijedtek és elgyötörtek voltak.

– Kérem, Mr. Wharton. Higgye el, hogy a húga természetes körülmények között halt meg, és menjen el. Nem akarom látni meghalni magát! – Hangja közeledett a síráshoz. – Nem akartam hogy bárki is meghaljon!

Wharton valamiféle halk fuvallatot érzett maga fölött. Levette tekintetét a kandalló vigyorgó vízköpőjéről és a poros, üresszemű Cicero mellszoborra irányította, ami egy furcsa faragásokkal díszített burkolatú sarokban állt. És egy hangot hallott mögüle: "Menjen innen." Úgy tűnt, hogy ezernyi élő, de élettelen szem nézi őt a sötétből, és a hang újra megszólalt...

– Menjen innen.

Csak most Reynard volt az.

– Menjen innen – ismételte. – A húgának már nincs szüksége gondoskodásra, és nem is lehet megbosszulni a halálát. A szavamat adom...

– A francba a szavával! – mondta Wharton élesen. – Lemegyek a sherifffhez, Reynard. És ha a sheriff nem segít nekem, akkor elmegyek a megyei biztoshoz. És ha a megyei biztos sem fog segíteni...

– Jól van. – Szavai úgy hangzottak, mint egy temető harangjának távoli kondulása. – Jöjjön.

Reynard elvezette a hallba, elmentek a konyha mellett, elhagyták az ebédlőt, aminek csillárján a nap utolsó sugarai tükröződtek, el az éléskamra mellett, a folyosó végén lévő vak gipszvakolat irányába.

"Ez az", gondolta Wharton, és a gyomra hirtelen összerándult.

– Én... – kezdte akaratlanul.

– Igen? – kérdezte Reynard, és remény csillogott a szemében.

– Semmi.

Megálltak a hall végében, a homályos szürkületben. Úgy tűnt, nincs elektromos világítás. A még mindig nyirkos fal mellett, a padlón Wharton észrevette a Reynard által használt vakolókanalat, amivel befalazta az ajtót, és egy töredék zengett fel fejében Poe *Fekete macskájából*:

"Befalaztam a sírba ezt a szörnyeteget is..."

Reynard vakon átnyújtotta a kanalat.

– Tegye azt, amit tennie kell, Wharton. Én nem veszek részt benne. Mosom kezeim.

Wharton, kezével a kanál nyelét markolászva nézte, amint Reynard kétségbeesve elhagyja a hallt. A szélkakas kisfiújának, a kandallóvas vízköpőjének, a ráncos cselédnek az arca mind előtte kavarogtak, vigyorogva valamin, amit ő nem érthet. Menjen innen...

Egy hirtelen, keserves káromkodással megtámadta a falat, addig kaparva a puha, új gipszet, amíg a vakolókanál nem kezdte el karcolni a Keleti Szoba ajtaját. Eltávolított még annyi gipszet, hogy elérje az ajtógombot. Forgatta, majd addig rángatta, amíg homlokán ki nem dagadtak az erek. A vakolat megrepedt, szétszakadozott és végül kettéhasadt. Az ajtó nehézkesen nyílt ki, mintha a gipsz halott bőrként vedlene le róla.

Wharton belesett az ezüstösen csillogó terembe.

Úgy látszott, hogy magától izzik a sötétségben, éterien és tündérien. Belépett, félig attól tartva, hogy egy meleg, simulékony folyadékba süllyed.

De a padló szilárd volt.

A tükörképe saját maga alatt lógott, csak a lábaik értek össze, mintha a másik légüres térben a fején állna. Már abba is beleszédült, ha ránézett.

Lassan körbejártatta tekintetét a szobában. A létra még mindig ott volt, a tükör csillogó mélysége fölött nyújtózkodott. A szobát magasnak látta. Elég magasnak ahhoz, hogy ha valaki leesik (ettől megrezzent) – belehaljon.

Körben üres könyvespolcok álltak a kiegyensúlyozatlanság határán, és úgy tűntek, mintha Wharton fölé dőlnének. Csak növelték a szoba furcsa, torz hatását.

Elment a létráig és lenézett a lábaira. Gumitalpúak voltak, ahogy Reynard mondta, és elég szilárdnak tűntek. De ha a létra nem csúszott meg, hogyan esett le Janine?

Valahogy azt vette észre, hogy megint keresztülnéz a padlón. "Nem", javította ki magát. "Nem a padlón keresztül. A tükrön néz át, a tükörbe néz bele..."

Elképzelte, hogy már egyáltalán nem is a padlón áll. A ritkás levegőben lebegett félúton ugyanaz a tető és padló között, attól az idióta ötlettől tartva fönn magát, hogy a padlón áll. Bárki láthatja, hogy ostobaság azt hinni, hogy alatta van a padló, hogy van lent valami...

"Ezt verd ki a fejedből!" – ordította magának hirtelen. A padlón volt, és nem volt ott semmi, csak a plafon ártatlan tükörképe. "A padló miatt lenne, ha a fejemen állnék, de nem állok; a másik én áll a saját fején..."

Szédülni kezdett és hirtelen elkapta a hányinger. Próbált a tükör higanyosan csillogó mélységeiből másfelé nézni, de nem tudott.

Az ajtó... merre volt az ajtó? Hirtelen nagyon gyorsan ki akart kerülni innen.

Wharton ügyetlenül körbefordult, de nem látott mást, csak őrülten hajladozó könyvespolcokat és a görcsös létrát és a borzasztó szakadékot a lába alatt.

– Reynard! – ordította. – Zuhanok!

Reynard futva érkezett, az aggodalom már szürke seb volt a szívéen. Megtörtént, már megint megtörtént.

Megállt a küszöbön és a két-tetős, padlónélküli szobában egymást bámuló sziámi ikreket nézte.

– Louise – krákolta, torkában a betegség száraz csomójával. – Hozza a horgot.

Louise kicsoszogott a sötétből és átnyújtotta a kampóvégű rudat Reynard-nak. Ő becsúsztatta az ezüstösen tündöklő tavacskába és elkapta az üvegen álló rogyant testet. Lassan az ajtó felé húzta, és amikor elég közel ért hozzá, kihúzta a szobából. Lenézett az eltorzult arcra és lassan becsukta a szemét.

– Gipszre lesz szükségem – mondta csendesen.

– Igen, uram.

Louise távozott, és Reynard komoran nézett a szobába. Nem először eltűnődött azon, hogy milyen lenne, ha odabent tényleg tükör lenne. A szobában, a padlón és a mennyezeten egy apró vértócsa látszott, melyek látszólag középen találkoztak; vércsepp, amely csendesen függött ott, és az ember örökké várhatta, hogy lecsöppenjen.